

V Bruseli 19. októbra 2022
(OR. en)

13691/22

ENER 516
ECOFIN 1063

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	18. októbra 2022
Komu:	Generálny sekretariát Rady
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 553 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Núdzový stav v energetike – príprava, spoločné nakupovanie plynu a spoločná ochrana EÚ

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 553 final.

Príloha: COM(2022) 553 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Štrasburgu 18. 10. 2022
COM(2022) 553 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A
VÝBORU REGIÓNOV**

**Núdzový stav v energetike – príprava, spoločné nakupovanie plynu a spoločná ochrana
EÚ**

Úvod

Neodôvodnená vojenská agresia Ruska voči Ukrajine a jeho využívanie energie ako zbrane vyvolali bezprecedentnú energetickú krízu. Spôsobili prudký nárast cien energií a ohrozili našu bezpečnosť dodávok energie. Rozhodnutie Ruska prerušiť dodávky cez plynovod Nord Stream1 predstavuje novú fázu tejto krízy.

Európska únia konala jednotne. Plán a nariadenie na zníženie dopytu po plyne¹, ako aj núdzové opatrenia v podobe intervencií na trhoch s energiami², ktoré navrhla Komisia, už ovplyvňujú priebeh tejto zimy. Únia teraz od začiatku ruskej agresie znižuje svoju spotrebu plynu³. Postupné ukončenie využívania ruských palív sa zrýchlilo a v septembri 2022 už predstavovali len 9 % našich dodávok plynu prostredníctvom plynovodu, resp. 14 % pri zahrnutí LNG, a to v porovnaní s rokom 2021, keď podiel ruských dodávok plynu prostredníctvom plynovodu predstavoval 41 %, resp. 45 % vrátane LNG. Posilnená spolupráca so spoľahlivými dodávateľmi vykompenzovala prudký pokles dodávok plynu z Ruska. Naše úrovne naplnenia zásobníkov plynu dosahovali v polovici októbra viac ako 91 %. Teraz sme v silnejšej pozícii ako pred niekoľkými mesiacmi.

Napriek týmto opatreniam je situácia na začiatku tejto zimy naďalej mimoriadne náročná. Európski odberatelia a podniky musia čeliť príliš vysokým a nestálym cenám. Nepredvídateľné udalosti, ako napríklad sabotáž plynovodu, môžu ďalej narušiť našu bezpečnosť dodávok energie. Napätie na trhoch s plynom pravdepodobne pretrvá aj po zime.

Európska rada na svojom neformálnom zasadnutí 6. októbra v Prahe, ministri energetiky na neformálnom zasadnutí 12. októbra a Európsky parlament vo svojom uznesení o reakcii EÚ na zvýšenie cien energií v Európe⁴ požiadali Komisiu, aby navrhla opatrenia na koordináciu solidárneho úsilia, zabezpečenie dodávok energie, stabilizáciu cenových hladín a podporu domácností a podnikov, ktoré čelia vysokým cenám energií.

Predsedačka von der Leyenová vo svojom liste hlavám štátov a predsedom vlád predstavila **plán ďalšieho postupu** na základe štyroch súborov opatrení: zníženie ceny dovozu plynu bez ohrozenia našej bezpečnosti dodávok energie, spolupráca s členskými štátmi s cieľom obmedziť ceny na trhu so zemným plynom, obmedzenie vplyvu cien plynu na ceny elektriny pri zachovaní rovnakých podmienok na jednotnom trhu a urýchlenie nášho prechodu na energetickú nezávislosť. Takisto treba naliehavo prijať opatrenia na posilnenie schopnosti EÚ čeliť možným útokom zameraným na kritickú infraštruktúru, a preto Komisia okrem tohto balíka opatrení v oblasti energetiky predstavuje návrh odporúčania Rady o posilnení odolnosti kritickej infraštruktúry.

¹ [EUR-Lex - 52022DC0360 - SK - EUR-Lex \(europa.eu\).](#)

² [EUR-Lex - 52022PC0473 - SK - EUR-Lex \(europa.eu\).](#)

³ [Potvrď sa na základe správ členských štátov o vykonávaní nariadenia o úspore plynu, ktoré sa majú predložiť do 15. októbra.](#)

⁴ [Uznesenie Európskeho parlamentu z 5. októbra 2022 o reakcii EÚ na zvýšenie cien energií v Európe \[2022/2830\(RSP\)\].](#)

Komisia dnes predkladá posilnený rámec opatrení na vykonávanie tohto plánu a reaguje na energetické výzvy tejto zimy, a zároveň sa pripravuje na ďalšiu zimu.

Európa môže stavať na svojich silných stránkach využitím jednotného trhu na uskutočnenie spoločných nákupov a udržanie trhových cien pod kontrolou, a to aj obmedzovaním prudkých nárastov cien a čo najlepším využívaním existujúcej infraštruktúry na zabezpečenie toho, aby plyn prúdil tam, kde ho najviac treba.

Je najvyšší čas konať vzhľadom na blížiacu sa zimu a obdobie po nej. Nové opatrenia týkajúce sa energetiky, ktoré dnes boli navrhnuté, sú mimoriadne a dočasné. Sú reakciou na súčasnú krízu a predstavujú riešenie, ktoré ponúka okamžitú úľavu. Vytvárajú však aj základ pre štruktúrovanejšie opatrenia, ktoré ďalej posilnia odolnosť a efektívnosť energetickej únie.

Komisia na základe súčasných opatrení predloží bežné legislatívne návrhy na posúdenie spoluzákonomcom, ktorí budú zohrávať kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby Európa mala aj po súčasnej kríze bezpečnejšiu, dostupnejšiu a ekologickejšiu energiu. Jeden z týchto návrhov bude zameraný na reformu koncepcie trhu s elektrinou.

Komisia bude medzitým úzko spolupracovať s Európskym parlamentom, konkrétne vytvorením kontaktnej skupiny pre dialóg v reálnom čase o núdzovej reakcii na energetickú krízu.

1. SPOLOČNÝ NÁKUP PLYNU A ZAISTENIE NAŠEJ BEZPEČNOSTI DODÁVOK ENERGIE

Zatiaľ čo bude EÚ schopná čeliť nadchádzajúcej zime, musíme sa pripraviť na ďalšie možné prerušenie dodávok a položiť základy riadnych opatrení na budúcu zimu. Podľa súčasných prognóz by príliš nízke úrovne naplnenia zásobníkov v marci 2023 mohli v zime 2023 – 2024 vyústiť do prekérnej situácie. Zatiaľ čo vyššie úspory plynu Únii umožnia znížiť jej vystavenie vysokým dovozným cenám, mala by využiť aj svoj vplyv na trhu, aby zabezpečila plyn za globálne konkurencieschopné ceny.

Komisia zintenzívnila svoje styky so spoľahlivými dodávateľmi plynu a LNG. Uzatvorila dohody so Spojenými štátmi, s Kanadou, Nórskom, Azerbajdžanom, Egyptom a Izraelom. EÚ a Nórsko zriadili v októbri osobitnú skupinu na stabilizáciu trhov s energiou. V októbri sa navyše obnovil dialóg medzi EÚ a Alžírskom o energetike. Komisia bude naďalej koordinovať a zintenzívňovať spoluprácu so spoľahlivými partnermi.

EÚ bude pokračovať v spolupráci so svojimi partnermi v súlade so spoločným oznámením o vonkajšej energetickej angažovanosti EÚ v meniacom sa svete⁵, a takisto posilňujeme našu angažovanosť a solidárnosť s krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva, našimi najbližšími susedmi. Energetická platforma EÚ je otvorená našim partnerom z Energetického spoločenstva. Začiatkom tohto roka boli elektrizačné sústavy Ukrajiny a Moldavska zosynchronizované s kontinentálnou sieťou. Na začiatku tohto mesiaca bolo uvedené do prevádzky nový prepojavací plynovod medzi Bulharskom a Gréckom, ktoré bude dodávať plyn

⁵ [JOIN\(2022\) 23 final](#).

aj do Severného Macedónska a Srbska. Keďže celý región má pred sebou náročnú zimu v dôsledku energetickej vojny Ruska, toto úsilie by sa malo urýchliť, aby sa uvedený región viac začlenil do našej energetickej únie.

Komisia bude s podporou energetickej platformy EÚ zriadenej v apríli 2022 naďalej posilňovať dlhodobú spoluprácu so všetkými spoľahlivými dodávateľmi vrátane ich podpory s cieľom zvýšiť celosvetovú ťažbu plynu z existujúcich aj nových ložísk, a zároveň nahradiť ruský plyn, ako aj zabezpečiť neprerušovaný tok plynu, najmä LNG, do Európy. Takisto vytvára podmienky pre partnerstvá v oblasti vodíka, aby dosiahol cieľ plánu REPowerEU doviezť 10 miliónov ton čistého vodíka do roku 2030. Predmetom diskusií s medzinárodnými partnermi je aj cena plynu, ktorý dodávajú do Európy ako súčasť vzájomne prospešných dohôd.

Dnes navrhujeme vybaviť EÚ právnymi nástrojmi na spoločný nákup plynu. Platforma by mala v prvom rade koordinovať plnenie zásobníkov plynu v súlade s našimi cieľmi naplnenia. Odhaduje sa, že v nasledujúcich zimných obdobiach do roku 2025, vrátane zimy 2023 – 2024, v prípade úplného prerušenia ruských dodávok vznikne nezazmluvnený dopyt až do výšky 100 miliárd m³ ročne. Ak sa zásobníky na konci tejto zimy vyčerpajú, ich naplnenie na 90 % do novembra 2023, ako sa požaduje v nariadení EÚ o skladovaní plynu, môže byť náročnejšie, než túto zimu.

Aby sa umožnil spoločný nákup, najmä s cieľom naplniť zásobníky plynu, Komisia navrhuje:

- agregáciu odberu na úrovni EÚ a partnerov Energetického spoločenstva, pričom sa združí dopyt po dovoze plynu a ponuky na trhu na uvedenom základe,
- povinnú účasť členských štátov na agregácii odberu EÚ do výšky najmenej 15 % ich povinností týkajúcich sa plnenia zásobníkov,
- dobrovoľný systém nákupu, ktorý podnikom umožní vytvoriť konzorcium na nákup európskeho plynu. Komisia je pripravená podporiť podniky pri formovaní konzorcia a urýchlene vydá rozhodnutie o neuplatniteľnosti článkov 101 a/alebo 102 ZFEÚ, ak budú dodržané príslušné vecné podmienky.

Spoločný nákup umožní rovnocennejší prístup k novým dodávateľom a medzinárodným trhom a poskytne európskym dovozcom väčšiu vyjednávaciu silu. Ruské zdroje dodávok budú vylúčené z účasti na platforme.

Výhody spoločného nákupu sa prejavia naplno len vtedy, ak Komisia a členské štáty zabezpečia v rámci energetickej platformy EÚ **transparentnosť** plánovaných a uskutočnených nákupov dodávok plynu v celej Únii, aby sa mohlo posúdiť, či sú splnené ciele bezpečnosti dodávok a energetickej solidarity. Intenzívnou koordináciou s členskými štátmi, ako aj medzi členskými štátmi a tretími krajinami prostredníctvom energetickej platformy, sa zabezpečí účinnejšia kolektívna váha Únie. Predíde tomu, aby sa členské štáty a dovozcovia plyn navzájom vytláčali vyššími ponukami a zvyšovali tak ceny.

Dostupnosť kapacít v termináloch LNG a plynovodoch bude kľúčovým faktorom úspechu spoločného nákupu. Je to ešte dôležitejšie v čase núdze, keď preťaženie plynovodov a terminálov

komplikuje dodávky plynu, ako aj plnenie zásobníkov. Návrh preto obsahuje pravidlá týkajúce sa transparentnosti nevyužívanej dlhodobej kapacity terminálov a plynovodov v prípade krátkodobého preťaženia.

Solidarita a zabezpečenie toku plynu tam, kde ho treba

EÚ posilnila svoje nástroje na dosiahnutie **úspor plynu a elektriny**. Dnes však na dosiahnutie našich cieľov zníženia dopytu musíme v čo najväčšej miere využiť schválené nariadenia. Pomôže nám to prekonať ďalšie prerušenie dodávok plynu a zníži to tlak na medzinárodné trhy s plynom, a teda aj na ceny. Komisia bude pozorne monitorovať opatrenia na zníženie dopytu, ich distribučné vplyvy, a zabezpečovať tak spravodlivé rozdelenie úsilia a príspevkov zo všetkých oblastí hospodárstva a spoločnosti, a je pripravená vyhlásiť stav pohotovosti EÚ alebo dokonca zrevidovať ciele zníženia dopytu po plyne, ak sa ukáže, že dobrovoľné opatrenia na zníženie dopytu nestačia na zaistenie dostatočných dodávok plynu počas zimy.

Pokiaľ ide o posilnenie pripravenosti na možné núdzové situácie v zime, Komisia navrhuje opatrenia, ktoré členským štátom umožnia výnimočne **znížiť spotrebu, ktorá nie je nevyhnutná**, ako napríklad vykurovanie v exteriéri, s cieľom zaistiť, aby sa plyn dodával do iných kľúčových sektorov, služieb a odvetví. To by však za žiadnych okolností nemalo ovplyvniť spotrebu domácností, ktoré sú zraniteľnými odberateľmi.

Solidarita je kľúčovou hodnotou Únie a základom pre efektívnosť jej konania. Počas piatich rokov od schválenia nariadenia o bezpečnosti dodávok sa podpísalo iba šesť dvojstranných dohôd o solidarite medzi členskými štátmi, a to z celkových 40 možných dohôd. To je primálo. Komisia navrhuje posilniť schopnosť Únie rýchlo reagovať v núdzových prípadoch stanovením štandardných pravidiel solidarity, ktoré zabezpečia, aby členský štát v núdzovej situácii dostal plyn od ostatných výmenou za spravodlivú náhradu. Návrh by sa nevzťahoval iba na členské štáty, ktoré sú pripojené priamo alebo cez tretiu krajinu, ale aj na členské štáty so zariadeniami LNG, dokonca aj keď nie sú priamo pripojené. Európsky jednotný trh s plynom a nepretržité obchodovanie s plynom v rámci Únie sú predpokladom bezpečnej zimy pre všetkých Európanov, či už tento rok alebo počas ďalších.

2. RIEŠENIE VYSOKÝCH CIEN ENERGIE

Hoci veľkoobchodné ceny od polky leta 2022 klesajú, pre čoraz väčší počet Európanov sú stále neudržateľne vysoké. Čoraz viac občanov je vystavených energetickej chudobe alebo sú ňou ohrození. Najviac sa týka zraniteľných odberateľov, ale podniky a domácnosti, vrátane tých so strednými príjmami, čoraz viac nesú záťaž vysokých účtov za plyn a elektrinu.

Preto treba konať, najmä v súvislosti s plynom, ktorý je dôležitý pre domácnosti a priemysel a má vplyv na ceny elektriny.

Ceny plynu na hlavnej európskej burze s plynom Title Transfer Facility (TTF) dosiahli nevídané úrovne a sú veľmi nestabilné. Hoci to odzrkadľuje osobitnú situáciu v severozápadnej Európe spôsobenú miestnymi nedostatkami a problémovými miestami v infraštruktúre, TTF často ovplyvňuje cenové hladiny v dlhodobých zmluvách uzatváraných mimo severozápadnej Európy

a mnohé transakcie LNG. Potrebujeme cenové indexy, ktoré odrážajú skutočné podmienky na trhu.

Komisia preto navrhuje vytvorenie **novej doplnkovej referenčnej ceny pre LNG**. Referenčná hodnota založená na LNG by predstavovala presnejší základ pre transakcie LNG a poskytla by spravodlivejší a transparentnejší cenový index. Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) by mala do konca roka 2022 zozbierať informácie potrebné na vytvorenie tejto novej referenčnej hodnoty a samotný index by mal byť dostupný včas na ďalšie obdobie plnenia začiatkom roka 2023.

Komisia navyše v reakcii na prebiehajúcu energetickú krízu navrhuje zaviesť mechanizmus **na obmedzenie cien prostredníctvom hlavnej európskej burzy s plynom (TTF)**, ktorý sa v prípade potreby aktivuje. Mechanizmom na nápravu cien by sa dočasne zaviedol dynamický cenový limit pre transakcie na TTF. Pomôže to zabrániť extrémnej volatilitě a prílišným cenám. Komisia túto možnosť navrhla už v marci 2022. Dnes však vzhľadom na bezprecedentný charakter energetickej krízy a na základe zavedeného rámca opatrení na znižovanie dopytu nastal čas zaviesť takýto mechanizmus.

Na **obmedzenie vnútrodennej volatility** Komisia navrhuje zaviesť nový **mechanizmus cenového rozpätia pri prudkom vnútrodnom náraste cien** s cieľom zabrániť nadmernej cenovej volatilitě a prudkým nárastom cien na trhu s energetickými derivátmi. Zabezpečí sa tak mechanizmus spoľahlivejšej tvorby cien na uvedených trhoch, vďaka čomu budú energetickí prevádzkovatelia v EÚ chránení pred prudkými vnútrodnými nárastmi cien a budú môcť v strednodobom horizonte zabezpečiť svoje dodávky energie.

Komisia vypracuje spolu s členskými štátmi spôsoby, ako **obmedziť vplyv vysokých cien plynu na ceny elektriny**. Zavedenie cenového stropu pre plyn, ktorý sa používa na výrobu elektriny, viedlo k zníženiu cien v Španielsku a Portugalsku. Ak sa podarí zodpovedať niektoré otvorené otázky, zavedenie tohto opatrenia by stálo za zváženie aj na úrovni EÚ. Členské štáty EÚ majú rozmanité energetické mixy, prepojenia a sústavy. Treba vypracovať riešenie, ktoré vyhovuje všetkým, zabráňuje zvýšenej spotrebe plynu, rieši nerovnomerný finančný dosah naprieč členskými štátmi a reguluje toky za hranicami EÚ.

Napokon Komisia podporuje novú osobitnú skupinu, ktorú zriadila agentúra ACER a Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA) spolu s národnými orgánmi dohľadu nad trhom s energiami a finančným trhom s cieľom pozorne monitorovať vývoj na trhu s energiami. Toto spoločné opatrenie pomôže pri sledovaní modelov obchodovania a dynamík naprieč rôznymi segmentmi trhov s plynom a elektrinou. Posilní dohľad nad trhom a akékoľvek potrebné činnosti presadzovania práva zo strany orgánov dohľadu nad trhom.

3. ZMIERNENIE VPLYVU VYSOKÝCH CIEN PLYNU

Okrem opatrení týkajúcich sa cien pripravili Komisia a členské štáty finančné a iné opatrenia s cieľom chrániť odberateľov a podniky zasiahnuté externými otrasmi cien energií. Treba zachovať jednotný trh, ktorý pomohol Únii prekonať predchádzajúce krízy, ako aj vysokú

úroveň zamestnanosti. Komisia bude pozorne sledovať vývoj v tejto oblasti. Je nevyhnutné hľadať spoločné riešenia na úrovni EÚ a zabrániť nesystémovým čiastkovým národným riešeniam, ktoré závisia od rôznych fiškálnych priestorov členských štátov.

Komisia chce poskytnúť členským štátom viac priestoru na to, aby podporili svoje podniky, konkrétne zmenou **dočasného krízového rámca** pri zachovaní rovnakých podmienok. Predĺžia sa lehoty na poskytnutie štátnej podpory a v záujme zosúladenia našich krátkodobých opatrení s našimi dlhodobými cieľmi sa členským štátom poskytnú nové možnosti na podporu podnikov, ktoré by chceli znížiť svoju spotrebu elektriny. Uvedený rámec poskytne členským štátom viac príležitostí podporiť tie podniky, ktoré to najviac potrebujú, pričom zjednoduší určité požiadavky a zachová rovnaké podmienky v EÚ. Komisia zabezpečí, aby boli všetky požiadavky členských štátov o dočasnú podporu vybavené rýchlo a konzistentne.

Derivátové trhy sú nevyhnutné pre pokračovanie činnosti energetických podnikov. Prudké nárasty cien a extrémna volatilita na trhoch s energetickými derivátmi však energetickým podnikom spôsobili problémy s **likviditou**. Je nanajvýš dôležité poskytnúť našim energetickým podnikom dodatočný priestor na manévrovanie, aby v strednodobom horizonte mohli zabezpečiť dodávky a nákup energetických komodít. Preto Komisia v súlade s odporúčaním Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy (ESMA) prijíma dve delegované nariadenia na zmiernenie rastúceho tlaku na účastníkov finančného trhu v súvislosti s likviditou, ktorý je spôsobený zvýšením maržových požiadaviek.

Ciele týchto nariadení:

- Zvýšenie zúčtovacej prahovej hodnoty pre nefinančné protistrany na 4 miliardy EUR⁶. Pod touto prahovou hodnotou sa na nefinančné protistrany nebudú vzťahovať maržové požiadavky na ich mimoburzové energetické deriváty.
- Rozšírenie zoznamu akceptovateľných aktív, ktoré môžu centrálné protistrany akceptovať na krytie svojich rizík⁷ na jeden rok. Nefinančným spoločnostiam⁸, ako aj všetkým účastníkom trhu to umožní využívať ďalšie druhy záruk za osobitných podmienok, aby mohli splniť svoje výzvy na dodatočné vyrovnanie⁹.

Komisia okrem toho navrhuje **dalej spružniť rámec politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020** s cieľom pomôcť členským štátom a regiónom prekonávať výzvy vyplývajúce zo súčasnej energetickej krízy prostredníctvom cielených, dočasných a mimoriadnych opatrení, a to do maximálnej výšky 10 % pridelených prostriedkov členského štátu, vo výške takmer 40 miliárd EUR. Sumy sa vyplatia v závislosti od dostupných finančných prostriedkov v medziach stropov viacročného finančného rámca. Toto opatrenie podporí malé a stredné podniky osobitne

⁶ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. XX, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 (EMIR), pokiaľ ide o hodnotu zúčtovacej prahovej hodnoty pre komoditné deriváty.

⁷ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. XX, ktorým sa menia regulačné technické predpisy stanovené v delegovanom nariadení (EÚ) č. 153/2013, pokiaľ ide o dočasné núdzové opatrenia týkajúce sa požiadaviek na kolaterál.

⁸ Pôsobiaci ako zúčtovací členovia.

⁹ ESMA vo svojich verejných odpovediach na časté otázky takisto potvrdí, že iné aktíva, ako napríklad krátkodobé dlhové nástroje emitované spoločnosťami alebo dlhopisy EÚ, sa môžu pri plnení výziev na dodatočné vyrovnanie použiť ako kolaterál.

zasiiahnuté zvyšovaním cien energií, pomôže v boji s energetickou chudobou podporou zraniteľných domácností a poskytne pomoc pri zabezpečení prístupu k pracovnému trhu udržaním pracovných miest zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb prostredníctvom režimu skráteného pracovného času a rovnocenných režimov.

Riešenie energetickej krízy si vyžaduje ochranu základov nášho hospodárstva, najmä ochranu nášho jednotného trhu a vysokú úroveň zamestnanosti. Jednotný a spoločný európsky prístup je mimoriadne dôležitý pri riešení závažného rizika fragmentácie Únie.

Konkrétne urýchlenie odklonu od ruských fosílnych palív si vyžaduje opätovné posúdenie opatrení a tempa prechodu navrhnutých v pláne REPowerEU. Komisia preto vykoná posúdenie potrieb plánu REPowerEU. Predmetom tohto posúdenia budú investície do cezhraničnej infraštruktúry vrátane kritických celoeurópskych prepojení¹⁰, uskladňovanie energie, energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie, ktoré sú potrebné na urýchlenie prechodu na čistú energiu a zabránenie fragmentácii jednotného trhu. Okrem toho sa v ňom vezme do úvahy aj schopnosť absorbovať investície. Výsledky posúdenia budú základom pre návrhy Komisie na zvýšenie finančnej kapacity EÚ pre plán REPowerEU, aby sa zabezpečila konkurencieschopnosť európskeho priemyslu a energetická nezávislosť v celej EÚ.

4. OCHRANA A OPTIMALIZÁCIA INFRAŠTRUKTÚRY

Vybavenie EÚ na riešenie vyvíjajúcej sa panorámy hrozieb si vyžaduje neustálu ostražitosť a prispôsobovanie sa. Ruská útočná vojna proti Ukrajine priniesla novú sériu hrozieb, často spojených do hybridného útoku. Jednou z nich je ohrozenie kritickej infraštruktúry európskeho záujmu. Je to nepopierateľné vzhľadom na zjavnú sabotáž plynovodu Nord Stream.

Komisia už oznámila opatrenia na zlepšenie bezpečnosti kritických infraštruktúr v nadväznosti na výbuchy, ktoré poškodili plynovod. Preto dnes Komisia navrhuje odporúčanie Rady s cieľom zintenzívniť podporu EÚ na zvýšenie odolnosti kritickej infraštruktúry a zabezpečiť koordináciu na úrovni EÚ z hľadiska pripravenosti a reakcie, ako aj posilnenú spoluprácu v oblasti infraštruktúry cezhraničného záujmu. Cieľom tohto návrhu je maximalizovať a urýchliť práce zamerané na ochranu uvedených aktív, zariadení a systémov, ktoré sú potrebné pre fungovanie hospodárstva a poskytovanie základných služieb na vnútornom trhu, na ktoré sa občania spoliehajú, ako aj zmierniť vplyv každého útoku zabezpečením čo najrýchlejšej obnovy. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi s cieľom podrobiť ich kritickú infraštruktúru stresovým testom, počnúc odvetvím energetiky, a následne bude pokračovať v ďalších vysokorizikových odvetviach ako komunikácia, doprava a vesmír. Stresový test bude doplnený vypracovaním

¹⁰ Mali by sa uprednostniť projekty, ktoré dokončujú vnútorný trh s energiou a projekty so silným cezhraničným rozmerom, ako napríklad kritické prepojenie medzi Portugalskom, Španielskom a Francúzskom a severojužné elektrické prepojenia v strednej, východnej a južnej Európe. Podporované projekty by mali zlepšiť prepojenie európskych plynárenských a elektrických sietí, uskladňovanie energie a budovanie infraštruktúry pripravenej na vodík.

konceptie pre incidenty a krízy v oblasti kritickej infraštruktúry, po konzultácii s členskými štátmi a s podporou príslušných agentúr Únie. Cieľom koncepcie je opísať a stanoviť ciele a spôsoby spolupráce medzi členskými štátmi a inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami EÚ pri reagovaní na incidenty zamerané na kritickú infraštruktúru, najmä ak predstavujú závažné narušenie poskytovania základných služieb pre vnútorný trh. Komisia a vysoký predstaviteľ okrem toho posilnia spoluprácu s kľúčovými partnermi týkajúcu sa odolnosti kritickej infraštruktúry, ako aj spoluprácu s NATO prostredníctvom štruktúrovaného dialógu medzi EÚ a NATO a na tento účel sa spolu s NATO zriadi osobitná skupina.

Komisia zároveň v záujme optimalizácie využívania plynárenskej a LNG infraštruktúry navrhuje nové nástroje na poskytovanie väčšieho množstva **informácií o dostupnej kapacite infraštruktúry**, ako aj nové mechanizmy na zabezpečenie toho, aby si žiadny podnik nemohol rezervovať kapacitu a ponechať ju nevyužitú. Takéto mechanizmy už existujú, ale prerozdelenie kapacít môže trvať niekoľko mesiacov. Cieľom nášho návrhu je umožniť rýchlu reakciu, najmä v prípade krátkodobého preťaženia. Dobre fungujúce infraštruktúry sú mimoriadne dôležité pre vnútrozemské členské štáty, ktoré nemajú priamy prístup k LNG, čiže ani zjavné možnosti diverzifikácie svojich dodávok.

Takisto musíme zaradiť vyššiu rýchlosť vo výrobe energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ a dosiahnuť naše dlhodobé ciele v oblasti klímy. **Povoľovacie postupy pre projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie** sú stále príliš dlhé. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby nové projekty neohrozovali biodiverzitu a aby ich občania akceptovali, avšak existuje priestor na zosťihlenie postupov pri plnení týchto požiadaviek. V rámci plánu REPowerEU Komisia už predložila návrhy na urýchlenie udeľovania povolení. Vzhľadom na naliehavosť zabezpečenia dostatočnej bezpečnosti dodávok a urýchlenia zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov Komisia naliehavo žiada zákonodarné orgány, aby urýchlene dosiahli dohodu o týchto návrhoch. Je pripravená predložiť osobitný návrh na priame zjednodušenie a skrátenie administratívnych postupov udeľovania povolení uplatniteľných na určité projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, a to koordinovaným a harmonizovaným spôsobom v celej EÚ.

ZÁVER: SILNEJŠIA ENERGETICKÁ ÚNIA

Rozsah súčasnej energetickej krízy je bezprecedentný. Vyžaduje si spoločnú mimoriadnu reakciu na núdzovú situáciu v duchu solidarity. EÚ už podnikla rozhodné kroky a je pripravená ísť ďalej.

Komisia za posledný rok predložila a realizovala niekoľko iniciatív, od podporných opatrení na vnútroštátnej úrovni až k zavedeniu integrovanej stratégie bezpečnosti dodávok a nedávnym núdzovým opatreniam zameraným na oddelenie účtov odberateľov a podnikov za elektrinu od cien plynu, na koordináciu znižovania dopytu po elektrine, na zlepšenie súboru nástrojov členských štátov na ochranu odberateľov a podnikov pred vplyvom vysokých cien energie a na zavedenie solidárneho príspevku pre odvetvie fosílnych palív.

Nový súbor núdzových opatrení ide o krok ďalej z hľadiska solidarity a integrácie, pričom využíva silu nášho jednotného trhu v prospech našej bezpečnosti dodávok, dostupnosti a udržateľnosti energie a prístupu k základným službám pre všetkých.

Komisia je pripravená okamžite spolupracovať s Radou a podporiť ju pri rýchlom napredovaní počnúc zasadnutím Rady pre energetiku 25. októbra.

Solidarita a spoločné opatrenia sú najúčinnnejšou reakciou na túto krízu a EÚ a jej členské štáty vďaka jednotnému prístupu prekonajú krízu a vytvoria skutočne konkurencieschopnú energetickú úniu.

PRÍLOHA

Opatrenia navrhované v balíku

SPOLOČNÝ NÁKUP PLYNU A ZAISTENIE NAŠEJ BEZPEČNOSTI DODÁVOK ENERGIE
Koordinácia a zintenzívnenie rokovaní o dodávkach energie so všetkými spoľahlivými partnermi
Využívanie európskej trhovej sily prostredníctvom platformy spoločného nákupu s cieľom získať dodatočné dodávky na naplnenie zásobníkov (článok 122 návrhu)
Návrh Komisie na posilnenie schopnosti Únie rýchlo reagovať v núdzových prípadoch stanovením štandardných pravidiel solidarity (článok 122 návrhu)
RIEŠENIE VYSOKÝCH CIEN ENERGIE
Komisia navrhuje vypracovanie osobitnej referenčnej ceny pre LNG do konca roka 2022 (článok 122 návrhu)
Komisia navrhuje zaviesť mechanizmus na zastropovanie cien na hlavnej európskej burze s plynom
Komisia navrhuje nové dočasné cenové rozpätie pri prudkom vnútrodennom náraste cien s cieľom zabrániť nadmernej volatilita a spomaliť rast cien na trhu s energetickými derivátmi
ZMIERNENIE VPLYVU VYSOKÝCH CIEN PLYNU
Komisia zmení dočasný krízový rámec pre štátnu pomoc do konca októbra
Komisia v spolupráci s Európskym orgánom pre cenné papiere a trhy (ESMA) navrhuje dve delegované nariadenia na zmiernenie rastúceho tlaku na účastníkov finančného trhu v súvislosti s likviditou , ktorý je spôsobený zvýšením maržových požiadaviek.
Dodatočné financovanie prostredníctvom rámca politiky súdržnosti (zmena nariadenia o spoločných ustanoveniach), ako aj prostredníctvom plánu REPowerEU
OCHRANA A OPTIMALIZÁCIA INFRAŠTRUKTÚRY
Odporúčanie Rady o kritickej infraštruktúre
Návrh Komisie na využívanie nových nástrojov na zabezpečenie väčšej transparentnosti o kapacite (článok 122 návrhu)
Rýchlejšie napredovanie v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov urýchlením povolovacích postupov